

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3145/2023. (III. 27.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 4.Gf.75.152/2021/9-II. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő (dr. Török Gyula ügyvéd) útján eljáró jogi személy indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a Fővárosi Törvényszék 4.Gf.75.152/2021/9-II. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] Kérelmét az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, R) cikk (1) bekezdésének, Q) cikk (2) bekezdésének, a XIII. cikk (1) bekezdésének és a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére alapította.
- [3] 2. Az indítványozó mint bérlő és egy irodaház üzemeltető jogi személy bérbeadó 2008. szeptember 1. napjától 3 év határozott időre, 2011. augusztus 31. napjáig bérleti szerződést kötöttek egymással az irodaház egyik emeletére, és az udvarszinten található raktárhelyiségére. A bérleti szerződésben a felek szabályozták annak felmondása lehetséges indokait, illetve a feleknek az esetleges felmondással összefüggő kötelezettségeit és jogosultságait is. 2011. évben, még a határozott időtartam lejárta előtt a felek között vita alakul ki a rezsizöltségek elszámolása, valamint a bérlemény használata kapcsán. A jelen alkotmányjogi panasz alapját képező perben felperes bérbeadó a 2011. április 1. napján kelt levelében április 16-i kiköltözéssel felmondta a bérleti szerződést meghatározott sorszámú számlák meg nem fizetésére hivatkozással. Az indítványozó a több tételből összeálló rezsizöltségek kapcsán az áramszámla és a gázzámla tekintetében is vitatta a bérbeadó által követelt összeget. Ezekkel összefüggésben a peres felek között külön perek is folyamatban voltak, az ezekben született jogerős ítéletekben a Fővárosi Törvényszék megállapította, hogy az áramdíj-ügyben a bérbeadó köteles bizonyos összeget visszafizetni az indítványozónak túlszámlázás miatt, míg a gázdíj kapcsán az indítványozót kötelezte az elmaradt díjak megfizetésére (a továbbiakban: előzményper).
- [4] A bérbeadó a felmondást követően több alkalommal ellehetetlenítette, hogy az indítványozó a bérleményt rendeltetésszerűen használja. Ennek kapcsán az illetékes önkormányzati hatóság megállapította, hogy a bérbeadó azzal, hogy a bérlemény használatát 2011. április 8. napjától korlátozta, birtoksértést követett el. Az indítványozó a bérlemény rendeltetésszerű használatának biztosítására a bérbeadót több alkalommal felszólította, aki ennek nem tett eleget, ezért az indítványozó 2011. április 14. napján a bérleti szerződést rendkívüli felmondással 2011. április 30. napjára felmondta, illetőleg attól elállt. Az indítványozó 2014-ben felszámolás alá került, a bérbeadó a felszámolónál határidőben hitelezői igényt jelentett be, amelyek között rezsizöltségek és helyreállítási költségekről kiállított számlák, valamint az előzményperekben számára megítélt perköltségek is szerepeltek; ezeket a felszámoló vitatott követelésként igazolta vissza.
- [5] A bérbeadó az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló perben keresetet terjesztett elő az indítványozóval szemben a bérleti szerződésen alapuló tartozás és kamatai megfizetése iránt. Az indítványozó a perben érvénytelenítési okból, valamint alakszerűségi okból is vitatta a bérbeadói felmondást, és viszontkeresetet terjesztett elő a szerinte jogtalanul visszatartott kaució és más díjak vonatkozásában. A viszontkeresetben foglaltakkal szemben a bérbeadó beszámítási kifogást terjesztett elő, amelyekben az egyik előzményper során számára megítélt követelés, valamint perköltségek összege szerepelt.
- [6] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította, és megállapította, hogy a perbe vitt számlák tekintetében az indítványozó kisebb összegű túlfizetésben volt; az indítványozó viszontkeresete tekintetében ugyanakkor helyt adott a felperes beszámítási kifogásának; mindezek eredményeképpen pedig összességében a felperest egy kisebb összegnek az indítványozó javára történő megfizetésére kötelezte. Az elsőfokú bíróság döntésével

szemben mindkét peres fél fellebbezéssel élt, a másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

- [7] Az indítványozó a jogerős ítélettel szemben alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, amelyben előadta, hogy a bírósági ítéletekben a felperes által az ő viszontkeresetével szemben előterjesztett beszámítási kifogás egyik tételét az eljáró bíróságok megfelelő indokolás nélkül, tény- és iratellenesen vették figyelembe. Álláspontja szerint a támadott ítélet, illetve az első- és másodfokú bírósági eljárások nem feleltek meg a *fair* eljárás követelményének, a másodfokú bíróság a panasszal támadott ítéletben nem tett eleget indokolási kötelezettségének, ezáltal sérült a tisztességes eljáráshoz való joga. Az első- és másodfokú bíróság szerinte nem, vagy nem kellően vette figyelembe az előzményperekben az áramtartozás és gázdíj-tartozás kapcsán hozott ítéleteket, és nem indokolta megfelelően a beszámítás megalapozottságát. A jogerős ítélet ezzel összefüggésben álláspontja szerint sérti a tulajdonhoz való jogát is, mert a kérdéses gázdíj-tartozás és kamatainak bíróság általi beszámítása a bérbeadó tartozásába teljes mértékben önkényes volt. Az Alkotmánybíróságnak a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatos gyakorlatán kívül egyebek mellett az Emberi Jogok Európai Egyezményére és az Emberi Jogok Európai Bíróságának egyes döntéseiben foglaltakra is hivatkozó beadványában az indítványozó kifejtette továbbá, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében álláspontja szerint megállapítható alapjogi sérelemmel összefüggésben sérült a B) cikk (1) bekezdése is, mivel „a fair eljárás elvének maradéktalan érvényesülése nélkül nem képzelhető el jogállamiság” és „végső soron a jogállam végét a belé vetett hit elmúlása jelenti”; az R) cikk (1) bekezdése, „mivel az Atv. [Alaptörvény] rendelkezései kötik a teljes magyar jogrendszert”; illetve a Q) cikk (2) bekezdése is „mivel a Törvényszék az Ítélet meghozatalakor nem szavatolta a magyar jognak az összhangját a nemzetközi joggal, amire vonatkozóan a II. pontban számos EJEB ítéletre hivatkozom”, ugyanakkor szerinte „teljességgel elfogadhatatlan gyakorlat lenne az, amennyiben a magyar törvénykezés elszakadna az emberi jogok európai gyakorlatától”.
- [8] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerint folytatott eljárásában mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának formai és tartalmi feltételeit vizsgálja. Ennek során megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság formai feltételeinek [Abtv. 30. § (1) bekezdés, valamint 52. § (1b) bekezdés a)–f) pont] az alábbiak szerint csak részben felel meg.
- [9] 3.1. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt a támadott törvényszéki ítélet kézbesítésének időpontjához képest az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben terjesztette elő.
- [10] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt formai követelményeknek részben eleget tesz. Az indítvány megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §-a); és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [B) cikk (1) bekezdés, R) cikk (1) bekezdés, Q) cikk (2) bekezdés, XIII. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés]. Az indítvány kifejezett kérelmet fogalmaz meg a támadott bírói döntés(ek) alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére is.
- [11] Az Alkotmánybíróság az indítvány alaptörvényi hivatkozásai tekintetében ugyanakkor megállapította, hogy a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme kivételével a hivatkozott alaptörvényi rendelkezésekkel összefüggésben az indítvány nem tartalmaz önállóan is értékelhető alkotmányjogi érvelést, azok sérelmét alapvetően az indítványozó tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának – álláspontja szerint az általa felhozott érvek alapján kétségtelenül megállapítható – sérelme okán, illetve azzal összefüggésben tartja megállapíthatónak. Ezen felül az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy ezen alaptörvényi rendelkezések – a XIII. cikk (1) bekezdése kivételével – mind olyan szabályok, amelyekről az Alkotmánybíróság már korábban számos alkalommal kifejtette, hogy azok nem tartalmaznak alaptörvényben rögzített jogot és ezért – a B) cikk (1) bekezdése tekintetében a kellő felkészülési idő és a visszamenőleges hatály sérelmét leszámítva – ezen rendelkezések sérelmére alkotmányjogi panasz sem alapítható, ennél fogva az utalt alaptörvényi rendelkezésekkel összefüggésben érdemi vizsgálat lefolytatásának nincs helye {hasonlóan lásd: 3231/2017. (X. 3.) AB végzés, Indokolás [21]; 3203/2015. (X. 14.) AB végzés, Indokolás [9]; 3386/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [14]; {3044/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [28]}. Az Alkotmánybíróság a B) cikk (1) bekezdésével kapcsolatos érvelés kapcsán rámutat továbbá arra is, hogy a jogok érvényesülése végső fokon jogállami követelmény, ugyanakkor – kialakult gyakorlata szerint – a jogok esetleges alaptörvényi sérelme esetén a jogállamiság sérelmét azokkal összefüggésben külön nem állapítja meg.
- [12] Az Alkotmánybíróság az indítványozó által előadott érveket mindezekre tekintettel kizárólag a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog állított sérelmével összefüggésben értékelhette az eljárása során.

- [13] 3.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [14] Az Abtv. 29. §-ában írt alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az indítvány kapcsán elméletileg vizsgálható alaptörvényi rendelkezés – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése – tartalmát érintően {lásd például: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89], 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés}. Ennek lényeges tartalmára a beadvány is utal, a jelen alkotmányjogi panasz mindezekhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [15] A másik – a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó – feltételt érintően az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá.
- [16] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszában az állított alapjogi sérelmeit alapvetően a viszontkeresetében és a fellebbezésében is előadott azon álláspontjára alapította, miszerint az általa a bírósági eljárásban már előadott – és általa helyesnek tartott – számszaki levezetés alapján egyértelműen megállapítható volt, hogy a bíróságok által a bérbeadó beszámítási kifogásával összefüggésben figyelembe vett egyik tétel valójában a bérleti szerződés felbontásakor nem állt fenn, azt az indítványozó korábban már kiegyenlítette; annak hiányában pedig az általa a viszontkeresetben rögzített követelésnek a bírósági ítéletekben végül rögzített mértékű csökkentésére sem kerülhetett volna sor. Álláspontja szerint a bíróságok ráadásul nem adták indokát az ezen tétel beszámításával kapcsolatos – álláspontja szerint nyilvánvalóan téves – döntésüknek.
- [17] Az Alkotmánybíróság az indítványozó utóbbi állításával kapcsolatban megállapította, hogy az nem helytálló, a támadott döntése indokolásában a Fővárosi Törvényszék az indítványozó által vitatott tétellel és annak beszámításával kapcsolatos kérdésekre is kitért [lásd: 4.Gf.75.152/2021/9-II. számú ítélet 18. oldal 2. bekezdés]. Ebben a bíróság utalt arra, hogy a kérdéses összeg az indítványozó terhére már korábban, az előzményperek egyikében jogerősen megállapításra került, ítélt dolognak minősül, ezért azt az indítványozó ebben a perben már nem tehetette (ismételten) vitássá. Erre alapítva álláspontját a Fővárosi Törvényszék elvégezte az általa a beszámítás helyessége kapcsán szükségesnek tartott számítást is, ennek alapján foglalt úgy állást a másodfokú bíróság, hogy „az elsőfokú bíróság döntésével a viszontkereset és a beszámítási kifogás kapcsán is egyetértett, ekörben sem volt indokolt az ítélet megváltoztatása.”
- [18] Az Alkotmánybíróság mindezekre tekintettel a jelen ügy kapcsán is emlékeztet azon következetesen képviselt álláspontjára, miszerint a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]; 3107/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [38]}. „Az indokolási kötelezettség azt az elvárást támasztja a bírósággal szemben, hogy a döntés indokolásának nem minden egyes részletre, hanem az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie” {lásd: 3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31], megerősítette pl. 18/2018. (VI. 12.) AB határozat}. Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést megalapozatlannak, tévesnek, vagy éppen hiányosnak és ezekből kifolyólag magára nézve sérelmesnek tartja, a fentebb idézett állandó gyakorlat szerint nem tekinthető az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek.
- [19] Annak megítélése, hogy a peres felek milyen összegben rendelkeznek számlákkal és egyéb okirati bizonyítékokkal is igazolt követeléssel egy szerződés felbontásakor, ténykérdésnek; az pedig, hogy az ezek alapján egymással szemben támasztott követelések a jogszabályok alapján milyen elszámolást és esetlegesen bírósági marasztalást alapoznak meg, szakjogi mérlegelést igénylő kérdésnek minősülnek. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor nem ténybíróság, és szakjogi kérdések eldöntésére vagy felülbírálatára sem rendelkezik hatáskörrel. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [20] Mindezek miatt az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is fontosnak tartotta hangsúlyozni, hogy töretlen gyakorlata szerint a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslat (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra,

hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabály-sértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}.

[21] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát megalapozhatná.

[22] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz befogadására, mivel az nem felel meg az Abtv. 29. §-ában – és részben a 27. § (1) bekezdés a) pontjában, illetve az 56. § (1b) bekezdés b) pontjában – írott feltételeknek, nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság ezért a kérelmet az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és az 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. március 7.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3499/2021.

